

گام‌هایی برای دستیابی به مدیریت شهری جامع در ایران

سید محمدعلی کامروا^۱، سید مصطفی جلیلی^{۲*}

^۱استادیار دانشکده شهرسازی دانشگاه تهران

^۲دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت شهری دانشگاه تهران

تاریخ پذیرش: ۹۱/۵/۲۰

تاریخ دریافت: ۹۱/۱/۲۸

چکیده

این مقاله در پی پاسخگویی به این پرسش اساسی مرتبط با مدیریت شهری است: «ضرورت‌ها و شیوه دست‌یابی به مدیریت شهری جامع و پویا در ایران چگونه خواهد بود؟» در نتیجه هدف از نگارش این مقاله، تدوین گام‌هایی برای دست‌یابی به مدیریت شهری جامع متکی بر شهروندان در ایران است. بخش اول این مقاله به بررسی و تحلیل وضعیت موجود مدیریت شهری از سه زاویه پرداخته است که نتایج آن بدین شرح است: ۱. شهرداری‌ها و شورای اسلامی شهر در حال حاضر نهادهای کارگزار دولت در اداره شهر هستند و نه نهادهای مدیریتی شهر. در واقع، شهرداری‌ها، در وضع کنونی زیر مجموعه دولت محسوب می‌شوند و اختیارات مدیریت شهری تقریباً به طور کامل در دولت جمع شده است. بنابراین مدیریت شهری با بحران مشروعیت مواجه است؛ ۲. با طرح نظریه بلوغ‌یافتگی و عدم آن مشخص می‌گردد که دولت با در اختیار داشتن وظایف متعدد در مقیاس شهر، شهرداری‌ها و شورای شهر را در بلوغ‌نیافتگی نگه‌داشته است، به همین دلیل دولت نیز در وضعیت بلوغ‌نیافتگی باقی مانده است؛ ۳. دیدگاه مسلط بر مدیریت شهری در ایران پس از مشروطیت تاکنون دیدگاه ادغام «شهر» در «دولت» است که باید با مدل سه قطبی دولت، شهر و شهروند باز تعریف گردد. با توجه به ابعاد مطرح شده و یافته‌های تحقیق سعی شده است گام‌هایی برای دست‌یابی به مدیریت شهری جامع متکی بر شهروندان در ایران تدوین گردد. این گام‌ها عبارتند از: ۱. ضرورت برقراری تعادل بین وظیفه و اختیار در مدیریت شهری، ۲. جایگزینی رابطه دولت- شهروند به شهروند- مدیریت شهری جامع، ۳. تعریف جامع و مانع از اختیارات شهروند، شهرداری، شورای شهر و دولت در مدیریت شهری، ۴. تعیین الزامات ساختار مدیریت شهری در ایران و تمایز میان مدل‌های مدیریتی در شهرهای نیازمند، ترازمند و فرازمند.

واژگان کلیدی: مدیریت شهری، تعادل وظیفه و اختیار، بلوغ‌یافتگی نهادهای مدیریت شهری.

Steps for achieving comprehensive urban management in Iran

Seyyed MohammadAli Kamrava

Associate Prof. of Urban Development, University of Tehran

Seyyed Mostafa Jalili

M.A. Student, Urban Management, University of Tehran

Abstract: The goal of this research is to explain systematical steps for achieving comprehensive urban management in Iran; to solve a fundamental question pertained to urban management and to attempt to answer this question: "How necessities and ways to achieve comprehensive and dynamic urban management will be in Iran?"

The first part of this research is concerned with analyzing present position of urban management from three aspects: 1. Municipalities and urban councils in Iran have lack of authorizes in urban management. In fact, Municipalities in Iran are subdivision of government which holds entire authorities of urban management. 2. Applied Immaturity and maturity Theory in this research shows that both of urban and government management have been in Immaturity mode. 3. Dominant point of view to urban management in Iran since "constitution period" has been merging city in government which has to be redefined by a three-dimension model of city, citizen and government.

According to the introduced dimensions and results of the study, it is attempted to specify steps for achieving comprehensive urban management in Iran by citizens' participation. These steps include: 1. Necessity of keeping balance between task and authority in urban management. 2. Substitution of government-citizen relation with comprehensive urban management-citizen relation. 3. Comprehensive definition of authorities of citizen, municipality, city council and government in urban management. 4. Specifying obligations of urban management structure in Iran and diversity of management among models in "niyazmand", "tarazmand", "farazmand" and "Mostamand" cities.

Key words: Urban Management, balance between task and authority, and maturity of institutional urban management.